

Aprobat
prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale
nr. 3794 din 06 martie 2020

Raport

privind activitatea Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral pe lângă Comisia
Electorală Centrală pentru anul 2019

Chișinău, 2020

Cuprins

Listă de acronime și noțiuni	2
SUMAR EXECUTIV	3
SCOP 1: Servicii de instruire, diverse și inovative, în domeniul democrației participative organizate la nivel național și internațional.....	5
SCOP 2: Transformarea într-un centru de cercetare de referință la nivel național și internațional	10
SCOP 3: Dezvoltarea CICDE în calitate de brand recunoscut și sporirea informării publicului cu privire la democrația participativă.....	12
SCOP 4: Atragerea și menținerea unei echipe profesioniste.....	17
SCOP 5: Planificarea și managementul intern	19

Listă de acronime și noțiuni

APL – Autoritate publică locală

BESV – Biroul electoral al secției de votare

Blended training – termen în engleză care semnifică instruire mixtă ce îmbină instruirea la distanță cu seminarele față în față

CEC – Comisia Electorală Centrală

CECE – Consiliul electoral de circumscripție

CICDE – Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral

eHUB – platformă de discuții electorale

e-learning – instruire la distanță

RFE – Registrul Funcționarilor Electorali

RSA – Registrul de Stat al Alegătorilor

SIASA – Sistemul informațional automatizat de stat „Alegeri”

PNUD – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

SUMAR EXECUTIV

Activitatea Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral pentru anul 2019, realizată în baza planului de activitate anual, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2445 din 09 aprilie 2019, a fost axată pe realizarea obiectivelor ce vizează direcțiile strategice de dezvoltare ale instituției, dar și pe desfășurarea instruirii pentru subiecții electorali în cadrul scrutinelor.

Pe parcursul anului 2019 au avut loc următoarele evenimente electorale:

- Alegeri parlamentare în baza sistemului electoral mixt în data de 24 februarie 2019;
- Alegeri locale generale din 20 octombrie 2019;
- Referendum republican consultativ în data de 24 februarie 2019, concomitent cu alegerile parlamentare;
- Alegeri parlamentare noi în 4 circumscripții electorale (nr. 17, 33, 48 și 50) în data de 20 octombrie 2019, concomitent cu alegerile locale generale.

În contextul numărului mare și complexității evenimentelor electorale, eforturile CICDE au fost îndreptate spre instruirea funcționarilor electorali și a altor subiecți electorali-cheie, educația civică și informarea largă a alegătorilor și tuturor subiecților electorali.

Instruirile pentru subiecții antrenați în alegerile parlamentare/referendumul republican consultativ au început în decembrie 2018 și au continuat în lunile ianuarie-februarie 2019. Seminarele de instruire a funcționarilor electorali pentru alegerile locale generale au început la sfârșitul lunii august și au continuat până în luna octombrie 2019. Seminarele de instruire pentru organizarea referendumului și alegerilor parlamentare noi au avut loc concomitent sau au fost integrate în instruirile pentru alegerile parlamentare și alegerile locale generale.

În acest context, CICDE a revăzut toate modulele din curriculumul utilizat, în vederea instruirii grupurilor țintă în anul 2019, completând conținutul seminarelor cu aspecte privind particularitățile scrutinului parlamentar desfășurat în conformitate cu prevederile sistemului electoral mixt și cu cele ce vizează referendumul republican consultativ. Totodată, au fost revăzute și programele de instruire pentru alegerile locale generale, fiind introduse modificările din legislația electorală ce țin de procedurile de organizare și desfășurare a alegerilor locale.

În anul 2019, CICDE a desfășurat peste 860 de seminare de instruire pentru 16 categorii diferite de beneficiari: funcționari electorali, observatori, registratori RSA, judecători, polițiști, reprezentanți cu drept de vot consultativ etc., în total au fost instruite 26000 de persoane. În cadrul activităților organizate, formatorii CICDE le-au adus la cunoștință participanților prevederile legale generale ce țin de organizarea și desfășurarea alegerilor, precum și informații referitor la atribuțiile specifice și rolul fiecărui grup țintă. Toți participanții la seminare au primit materiale informative în diferite formate: manual, ghid sau set al participantului. În afara perioadei electorale CICDE a desfășurat un șir de activități pentru a ridica nivelul de cunoaștere a procesului electoral și a lărgi rețeaua de ambasadori ai educației civice în rândul profesorilor și bibliotecarilor din toată țara. CICDE le-a oferit participanților nu doar informații, dar și posibilitatea de a-și dezvolta competențe, atitudini, astfel contribuind la desfășurarea unui proces electoral incluziv, în care nu este loc de discriminare, iar femeile și bărbații sunt tratați în condiții egale.

Un alt obiectiv a vizat desfășurarea activităților de educație civică electorală și informare a alegătorilor, care să cuprindă toate grupurile țintă și să răspundă așteptărilor acestora. În acest scop, au fost organizate sesiuni de simulare a procesului electoral, inclusiv prin exercițiul alegerii Consiliilor elevilor în școli, sesiuni pe platforma de discuții eHUB cu genericul „Alegeri 4D”, activități de educație electorală organizate de către rețeaua bibliotecarilor CICDE. Pentru prima dată, au fost elaborate și distribuite benzile desenate electorale „Archi la secția de votare” - un material informativ ilustrat despre procesul votării și principiile fundamentale de integritate electorală.

Aceste și alte acțiuni similare în cadrul campaniilor cu genericul „18+” și „Democrația se învață: de la local la național!”, constituie metode noi, interactive de învățare, scopul cărora este de a contribui la formarea elevilor în spiritul principiilor democratice și familiarizarea viitorilor alegători și a tinerilor alegători cu procedurile electorale din ziua alegerilor.

O altă activitate importantă a Centrului de instruire de informare a alegătorilor, dar și de oferire a asistenței funcționarilor electorali și altor participanți la alegeri, este activitatea Liniei telefonice de informare gestionată de CICDE. Pe parcursul a două scrutine, operatorii Liniei de informare au răspuns la mai mult de 10000 de întrebări adresate în cadrul a 13492 de apeluri de intrare și au efectuat mai mult de 12826 apeluri de ieșire.

În anul 2019, au continuat acțiunile în vederea dezvoltării CICDE în calitate de centru de cercetare. Oferirea burselor de cercetare, publicarea ediției a doua a Digest-ului Electoral, precum și consolidarea capacităților de cercetare a echipei CICDE, completarea bibliotecii, inclusiv cu materiale on-line, au contribuit la realizarea scopului propus.

În anul de referință, CICDE de asemenea și-a consolidat echipa, investind în personalul de bază prin dezvoltare profesională continuă, în echipa existentă de formatori prin organizarea instruirilor specializate și vizite de studiu, precum și în echipa de voluntari prin diversificarea activităților în care este încadrată.

Succesele înregistrate de instituție se datorează colaborării constante cu partenerii de dezvoltare, grație cărora multe dintre ideile inovative menționate au putut fi materializate, iar parteneriatul cu alte instituții de profil din Republica Moldova a permis desfășurarea unor activități menite să contribuie la organizarea unor alegeri corecte și transparente.

Cu toate acestea, în anul 2019 CICDE a avut și un șir de provocări cărora le-a făcut față: gestionarea bugetelor pentru exercițiile electorale desfășurate, fluctuația personalului de bază și a formatorilor, schimbarea conducerii CEC.

Eforturile CICDE și în anul 2019 au fost direcționate spre perfecționarea și diversificarea metodelor de livrare a instruirilor, reinventarea educației electorale și informării alegătorilor. Pentru anul 2020, CICDE își propune optimizarea modului de organizare a instruirilor, adaptarea programelor în funcție de pregătirea și experiența participanților la alegeri, consolidarea echipei de formatori și creșterea nivelului profesional al acestora în conformitate cu noul plan strategic al CICDE pentru anii 2020-2023.

SCOP 1: Servicii de instruire, diverse și inovative, în domeniul democrației participative organizate la nivel național și internațional

Obiectiv A: Îmbunătățirea și consolidarea curriculumului existent de instruire pentru toate grupurile țintă

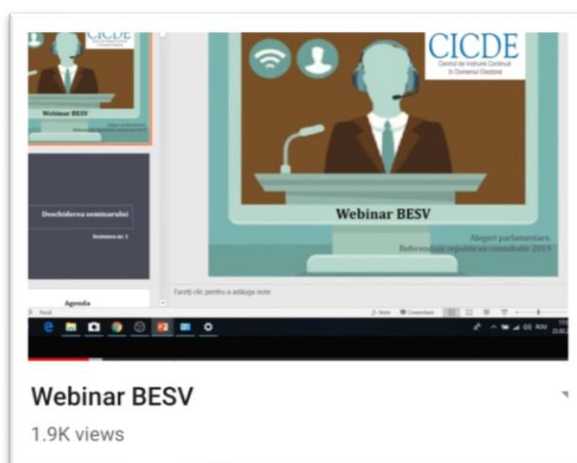
Activități:

1. Evaluarea modulelor de instruire elaborate de CICDE prin realizarea unei analize a datelor ce țin de grupurile-țintă și rezultatul testelor de evaluare a cursurilor
2. Îmbunătățirea curriculumului curent de instruire și a materialelor existente în conformitate cu rezultatele analizei, cu accent pe modulele de instruire incomplete
3. Evaluarea modulelor de instruire elaborate de CICDE prin realizarea unei analize a datelor ce țin de grupurile-țintă și rezultatul testelor de evaluare a cursurilor
4. Îmbunătățirea curriculumului curent de instruire și a materialelor existente în conformitate cu rezultatele analizei, cu accent pe modulele de instruire incomplete
5. Evaluarea modulelor de instruire elaborate de CICDE prin realizarea unei analize a datelor ce țin de grupurile-țintă și rezultatul testelor de evaluare a cursurilor
6. Îmbunătățirea curriculumului curent de instruire și a materialelor existente în conformitate cu rezultatele analizei, cu accent pe modulele de instruire incomplete

În conformitate prevederile Planului strategic al CICDE pentru anii 2016 – 2019, unul dintre scopurile stabilite a vizat îmbunătățirea continuă a modulelor de instruire elaborate, precum și optimizarea curriculumului existent.

În anul 2019, suplimentar chestionarelor de evaluare completate de către participanții la instruire, ce servesc drept bază pentru evaluarea conținutului și metodologiei cursurilor, a fost realizată o cercetare în baza programelor de instruire pentru membrii BESV și CECE din cadrul alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019 prin prisma rapoartelor observatorilor naționali ai Asociației Obștești Promo-LEX.

În baza acestei analize, dar și a celei realizate de CICDE în anul 2018, precum și a informației colectate de la formatori, au fost formulate sugestii referitoare la îmbunătățirea programelor de instruire CICDE, și anume: utilizarea mai frecventă a exercițiilor practice, exemplificarea situațiilor, aplicarea metodelor interactive și a materialelor video. A fost luată decizia de a modifica programul de instruire pentru membrii CECE oferind acestora posibilitatea de a fi instruiți în două etape: prima etapă a fost realizată imediat după constituirea CECE-urilor și a doua în cadrul instruirii membrilor BESV. A doua etapă a instruirii a fost focusată pe particularitățile zilei alegerilor, în special împachetarea și recepționarea documentelor electorale. Au fost introduse noi modalități de instruire, și anume: webinar-ul electoral și sesiunea de instruire oferită pe canalul YouTube a CICDE.

Obiectiv B: Extinderea portofoliului de instruire cu programe noi de instruire destinate grupurilor specifice din societate

Activități:

1. Elaborarea de noi programe de instruire în conformitate cu problemele și necesitățile identificate

În anul 2019, CICDE a continuat dezvoltarea/implementarea modulelor de instruire pentru elevii Consiliilor școlare și a bibliotecarilor, elaborate și implementate în 2018. O continuare logică a acestor module a fost elaborarea la solicitarea conducerii instituțiilor de învățământ cu care a colaborat CICDE a unui modul de instruire pentru profesorii de educație civică: „Rolul educației electorale în societatea democratică”. Modulul conține material teoretic și exerciții practice, care pot fi utilizate de către profesorii de educație civică la lecțiile dedicate participării civice și procesului electoral.

Un alt modul elaborat și testat în 2019 a fost cel de practică electorală „Ziua alegerilor”. Acest program de instruire a fost elaborat pentru tinerii activi, studenți din cadrul instituțiilor de profil care doresc să-și aprofundeze cunoștințele despre procesul electoral prin participarea la diferite activități și procese din ziua alegerilor.

Nu au rămas fără atenție nici viitorii alegători pentru care CICDE a creat un modul de instruire și un material informativ în format grafic - benzi desenate electorale „Arci la secția de votare”. Benzile desenate au fost traduse în limba rusă, ucraineană, găgăuză și romani pentru a fi distribuite în cadrul instruirilor CICDE în școlile unde își fac studiile reprezentanții minorităților naționale.

Obiectiv C: Implementarea unui program de instruire complex care să cuprindă funcționarii electorali și alte grupuri țintă

Activități:

1. Elaborarea planului anual de instruire cu grupurile-țintă identificate, programe de instruire și planificarea în timp
2. Elaborarea planului de instruire pentru alegerile locale generale
3. Formarea și dezvoltarea capacităților profesionale ale funcționarilor electorali, registratori, operatori, inclusiv a capacității de integrare a dimensiunii de gen în activități
4. Organizarea sesiunilor specializate de instruire pentru alți subiecți implicați în procesul electoral (mass-media, ONG-uri, partide politice, observatori, judecători etc.) și în mod special de a pune accentul pe implicarea femeilor în procesul de instruire
5. Livrarea programelor de instruire noilor grupuri-țintă

Pentru a asigura buna desfășurare a scrutinului parlamentar și referendumului din 24 februarie 2019, a alegerilor locale generale și parlamentare noi din 20 octombrie 2019, CICDE a elaborat și aprobat planuri de instruire pe scrutine, în baza planului anual de instruire și a programelor calendaristice elaborate de CEC. În context, au fost organizate un șir de activități de instruire pentru funcționarii electorali, precum și pentru alți subiecți antrenați în desfășurarea alegerilor, și anume instruirii pentru:

1. Membrii CECE de nivelul I (pentru Alegerile locale generale)
2. Membrii CECE de nivelul II
3. Membrii BESV
4. Membrii potențiali ai BESV
5. Registratori, utilizatori ai RSA
6. Operatorii SIASA
7. Operatorii din cadrul CECE
8. Contabilii din cadrul CECE
9. Reprezentanții instanțelor de judecată
10. Reprezentanții Inspectoratului General al Poliției
11. Reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene
12. Observatorii și reprezentanții cu drept de vot consultativ ai concurenților electorali
13. Reprezentanții mass-media și societății civile
14. Trezorerii partidelor politice
15. Operatorii Liniei telefonice de informare
16. Formatorii CICDE

În total au fost desfășurate 860 de seminare de instruire la care au participat 21500 de funcționari electorali și alți subiecți implicați în organizarea și desfășurarea alegerilor, în total 16 categorii de beneficiari. Mai mult de 60% din beneficiari ai instruirilor au fost funcționarii electorali, membrii BESV și CECE. De menționat că prezența la instruirii a funcționarilor electorali rămâne o provocare pentru CICDE – la alegerile locale generale de exemplu a fost de doar 66%. O altă provocare constituie timpul acordat instruirilor (4-6 ore) care, conform opiniei beneficiarilor nu este suficient.

Pentru desfășurarea instruirii acestor beneficiari au fost elaborate/distribuite următoarele **materiale metodico-didactice**:

1. Manual pentru membrii CECE de nivelul I (pentru Alegerile locale generale)
2. Manual pentru membrii BESV
3. Culegere de acte normative pentru CECE
4. Culegere de acte normative pentru BESV
5. Poster: Calendar și Axa timpului pentru membrii CECE
6. Poster: Calendar și Axa timpului pentru membrii BESV
7. Carnetul de lucru al președintelui BESV
8. Carnetul de lucru al vicepreședintelui BESV
9. Carnetul de lucru al secretarului BESV
10. Carnetul de lucru al membrului BESV
11. Ghidul operatorului SIASA
12. Manualul registratorului RSA
13. Îndrumarul reprezentanților cu drept de vot consultativ și al observatorilor desemnați de către concurenții electorali
14. Întrebări frecvente – îndrumar pentru operatorii Liniei telefonice de informare a alegătorilor.

Toate materialele au fost elaborate în două limbi: română și rusă.

Obiectiv D: Pregătirea și elaborarea unui portofoliu de produse de instruire cu informație necesară care să fie oferită la nivel național și internațional

Activități:

1. Sistematizarea programelor de instruire pentru includerea într-un portofoliu de produse de instruire/educație civică în domeniul electoral
2. Furnizarea serviciilor CICDE către beneficiari naționali și internaționali
3. Sistematizarea programelor de instruire pentru includerea într-un portofoliu de produse de instruire/educație civică în domeniul electoral
4. Furnizarea serviciilor CICDE către beneficiari naționali și internaționali

În scopul realizării acestui obiectiv, echipa CICDE a sistematizat totalitatea programelor și materialelor didactice elaborate inclusiv în anul 2019. A fost discutat conceptul „Meniului programelor de instruire și educație electorală CICDE”. Programele cheie de instruire și educație electorală au fost prezentate la diferite forumuri internaționale:

- al XVII-a Simpozion internațional în domeniul electoral organizat de Centrul Internațional pentru Studii Parlamentare din Marea Britanie în perioada 28-29 ianuarie 2019 la Accra, Republica Ghana.
- Conferința internațională „Nu există Democrație fără Responsabilitate” organizată cu prilejul Zilei Internaționale a Democrației de către Comitetul European al Regiunilor la data de 17 septembrie 2019.

Produsele și serviciile de educație electorală au fost prezentate și colegilor din Comisia Electorală Centrală din Ucraina la lecția publică ținută la Centrul de Instruire pe lângă CEC Ucraina la data de 17 decembrie 2019.

Pe plan național, serviciile de educație electorală au fost oferite la cererea mai multor instituții de învățământ secundar și superior și a centrelor de tineret. Cele mai solicitate au fost astfel de produse de educație electorală ca: programul „Alegeri 4D”, exercițiul de simulare „Istoria Alegerilor”, Lecțiile publice „Sistemele Electorale” și „Inițierea în Managementul Electoral”. Cu o deosebită plăcere participanții acestor activități primeau și materialele informative create de echipa CICDE: benzile desenate „Archi la secția de votare”, ghidul interactiv „ABC electoral” etc. În cadrul acestor activități, unde CICDE a oferit servicii de educație pro bono, au participat mai mult de 500 de tineri de diferite vârste și din diferite regiuni ale țării.¹

Obiectiv E: Promovarea și perfecționarea platformei e-learning și sporirea gradului de utilizare a acesteia

Activități:

1. Optimizarea cursurilor de e-learning
2. Promovarea platformei de e-learning cu scopul de a încuraja utilizarea cursurilor de e-learning

¹ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=2113&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=2103&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1989&l=ro>

3. Optimizarea cursurilor de e-learning
4. Promovarea platformei de e-learning cu scopul de a încuraja utilizarea cursurilor de e-learning

Pe parcursul anului 2019, platforma de instruire la distanță a Centrului de instruire a fost completată cu două cursuri revizuite și adaptate la particularitățile alegerilor locale generale, pentru membrii BESV și CECE. Cursurile destinate funcționarilor electorali și candidaților la alegerile parlamentare au fost elaborate și plasate pe platforma de instruire la sfârșitul anului 2018. Cu toate acestea, se atestă un număr scăzut de utilizatori în anul 2019. Numărul total al participanților la cursurile de instruire la distanță în anul 2019 este 187 persoane. Situația este cauzată în mare parte de problemele tehnice care au apărut la administrarea platformei de instruire la distanță după atacul cibernetic asupra acesteia. În urma atacului platforma a fost nefuncțională timp de 4 luni începând cu luna mai 2019. Platforma a fost elaborată în anii 2015-2016 și nu corespunde tehnic cerințelor unui mecanism eficient, modern, interactiv de instruire la distanță. În aceste condiții, echipa CICDE a propus beneficiarilor săi o altă formă de instruire la distanță printr-un webinar electoral „Ziua Alegerilor” și sesiunea video „Împachetarea și predarea documentelor electorale” pe platforma Youtube a Centrului de instruire, fiecare fiind vizionat de mai mult de 1400 de persoane.²

Obiectiv F: Fortificarea impactului instruirii asupra funcționarilor electorali și al altor părți interesate prin îmbunătățirea Codului electoral și altor reglementări în domeniu

Activități:

1. Identificarea lacunelor și deficiențelor existente în legislația electorală, elaborarea propunerilor pentru modificarea acesteia și transmiterea lor către CEC

În cadrul conferinței de analiză post-electorală, organizată în perioada 19-20 decembrie 2019, CICDE a formulat propuneri ce vizează introducerea certificării obligatorii a funcționarilor electorali din cadrul organelor electorale și permanentizării parțiale a organelor electorale inferioare, prevederi care ar garanta participarea funcționarilor electorali la seminarele organizate de CICDE și ar spori gradul de profesionalism al acestor actori electorali în exercitarea atribuțiilor prevăzute de Codul electoral. Pe lângă aceasta, pe parcursul anului 2019 echipa CICDE a elaborat propuneri la:

- Proiectul regulamentului privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la funcția de primar/consilier local;
- Regulamentul privind activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare;
- Proiectul hotărârii cu privire la particularitățile votării unor categorii de alegători la alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019

² https://www.youtube.com/watch?v=VHI14R_Q4ac
<https://www.youtube.com/watch?v=NVaowrSE4Uo>

SCOP 2: Transformarea într-un centru de cercetare de referință la nivel național și internațional

Obiectiv A: Îmbunătățirea bazei de cercetare, elaborării de politici în bază de dovezi și a proceselor de evaluare în cadrul CICDE

Activități:

1. Efectuarea cercetărilor în domeniul electoral ce ar contribui la îmbunătățirea programelor de instruire și educație civică elaborate de CICDE
2. Promovarea conceptului de pregătire minimă necesară și certificare a funcționarilor electorali

Pentru prima dată, în anul 2019 CICDE cu suportul proiectului PNUD Moldova „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente” a oferit cinci burse de cercetare pentru tineri de la diferite instituții de învățământ superior, care au studiat aprofundat subiecte din domeniul electoral în special subiecte ce țin de participarea la alegeri.

În studiul său „*Tinerii și politica - între dilema de participare și absentism*”, beneficiara de bursa de cercetare, Mihaela Borcoi, a realizat și un sondaj printre tineri, constatând că lipsa unor politici clare pentru aceștia în programele electorale, dar și neîncrederea în clasa politică sunt printre principalele motive ale ratei reduse de participare a tinerilor la vot. O altă bursieră, Maria Vataman, a scris despre importanța implicării tinerilor în politică, accentuând cât de mult contează vocea lor pentru dezvoltarea societății. Studentul Nicolae Ceapchi a pregătit un material despre rolul referendumului ca metodă de a spori legătura dintre stat și societate. Iar o altă tânără, Tatiana Matran, a avut ca temă de cercetare „*Accesibilitatea în procesul electoral*”, studiind subiectul incluziunii persoanelor cu diferite dizabilități în societate și posibilitățile care le sunt oferite în procesul electoral. Cel de-al cincilea participant, Victor Solomon, a cercetat rolul societății civile în creșterea gradului de educație civică și de participare electorală a cetățenilor.

Rezultatele studiilor și principalele concluzii au fost prezentate la evenimentul final de educație civică CICDE Open Talks cu genericul „*Participarea – element cheie al democrației*” la data de 22 noiembrie 2019³.

Pe parcursul anului 2019, CICDE a analizat și nivelul de satisfacție a funcționarilor electorali, impactul programelor de instruire CICDE asupra profesionalismului acestora. După finalizarea instruirii în cadrul alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019, mai mult de 80 de funcționari electorali au fost intervievați. Opiniile colectate au fost expuse în cadrul discuțiilor referitoare la introducerea certificării obligatorii a funcționarilor electorali la conferința de analiză post-electorală din 19-20 decembrie 2019. Propunerile formulate la conferință vor face parte din pachetul de propuneri de modificări la Codului electoral care va fi elaborat de CEC în anul 2020.

Obiectiv B: Stabilirea parteneriatelor de durată cu instituții naționale și internaționale

Activități:

1. Stabilirea de parteneriate de durată cu instituții naționale și internaționale
2. Elaborarea de programe/proiecte care să fie finanțate de donatori externi

³ <https://www.privesc.eu/arhiva/89259/CICDE-Open-Talks--Participarea---element-cheie-al-democratiei-->

În anul 2019 CICDE, alături de CEC, a semnat un memorandum de colaborare cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC). Memorandumul are ca scop eficientizarea și intensificarea relațiilor de conlucrare între instituții, pentru a realiza activități continue, la nivel de țară și care vor avea drept obiectiv îmbunătățirea gradului de informare a tinerilor privind procesele electorale. Potrivit memorandumului, CEC, CICDE și MECC vor constitui grupuri comune de lucru pentru realizarea unor activități concrete din cadrul domeniilor de colaborare și anume:

- efectuarea schimburilor de rezultate ale cercetărilor științifice și studiilor în domeniu;
- efectuarea schimburilor de specialiști pentru informare reciprocă și analiza practicii;
- activități de consolidare a capacităților, elaborare de materiale metodice, analitice și informaționale, lucrări științifice, studii și rapoarte;
- organizarea de instruirii continue, seminare, simulări, mese rotunde, concursuri, conferințe științifico-practice și de alte activități comune cu tematici de interes reciproc;
- crearea cadrului motivațional pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice (inclusiv orele de participare la instruirile organizate de CEC/CICDE și activitățile de educație electorală în Portofoliul de atestare a cadrelor didactice și personalului de specialitate din biblioteci, eliberarea documentelor ce atestă participarea la diverse acțiuni științifico-practice/metodice).

De asemenea, CICDE a semnat acorduri de colaborare cu Asociația Femeia pentru Societatea Contemporană, Centrul Municipal de Tineret Chișinău, Centrul Republican pentru Copii și Tineret - ARTICO. Acordurile presupun coordonarea eforturilor CICDE cu alte organizații pentru organizarea de activități comune, inclusiv cercetări, colectări și analiza informației electorale.

CICDE a continuat colaborarea cu parteneri internaționali în cadrul proiectului PNUD Moldova „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente” și Proiectului „Level Up: Finanțarea politică cu integritate”, finanțat de către Delegația Uniunii Europene prin intermediul International IDEA. Au fost formulate propuneri în privința finanțării proiectelor noi la Consiliul Europei și Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale.

SCOP 3: Dezvoltarea CICDE în calitate de brand recunoscut și sporirea informării publicului cu privire la democrația participativă

Obiectiv A: Sporirea gradului de informare a funcționarilor electorali și altor grupuri implicate în procesul electoral

Activități:

1. Realizarea unui studiu pentru a identifica interesele, atitudinile, opiniile și preferințele diferitor grupuri de alegători (tineri, femei, persoane cu dizabilități, grupuri de minorități, mass-media, cetățeni din Diasporă etc.).
2. Organizarea campaniilor de informare și educaționale care să vizeze diverse grupuri-țintă de alegători (tineri, femei, persoane cu dizabilități, grupuri de minorități, cetățeni din Diasporă etc.) în toate raioanele țării.
3. Participarea la promovarea transparenței activității organelor electorale: Desfășurarea activităților de instruire și informare a subiecților implicați și interesați în procesul de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale

Pe parcursul anului 2019, CICDE a realizat două campanii de informare a alegătorilor. Prima, campania de informare „18+” a fost adresată tinerilor alegători cu scopul de a-i informa despre particularitățile alegerilor parlamentare. A doua campanie de informare și educație civică „Democrația se învață: de la local la național!” a fost focalizată pe alegerile locale.

Campania de informare 18+

În perioada 2 ianuarie - 24 februarie 2019, CICDE a desfășurat o campanie de informare a tinerilor prin intermediul rețelelor de socializare Facebook și Odnoklassniki. În cadrul campaniei au fost create și distribuite 50 de mesaje grafice (meme-uri) în limba română și rusă care conțineau informația referitor la procedura

votării, documentele necesare, resursele informaționale despre alegeri etc.

Democrația se învață: de la local la național!

Campania de informare și educare „Democrația se învață: de la local la național!” a fost desfășurată de către CICDE în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală din Republica Moldova în perioada aprilie - noiembrie 2019, în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, implementat de PNUD Moldova, cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ambasadei Marii Britanii la Chișinău prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare și al Ambasadei Olandei prin Programul Matra.

Campania de informare și educare a cetățenilor a fost axată pe democrația participativă - modalitățile de implicare în procesul decizional, cu accent pe aspectele electorale. Au fost abordate subiecte precum drepturile electorale, administrarea electorală, procedura de vot, transparența alegerilor, accesibilitatea procesului electoral și dimensiunea de gen în cadrul acestuia.

Activitățile desfășurate de CICDE în perioada de referință pot fi grupate în felul următor:

Instruirea bibliotecarilor, menită să contribuie la dezvoltarea și diversificarea rețelei de educație electorală CICDE. Aproximativ 80 de bibliotecari din aproape 40 de localități ale Republicii

Moldova au participat la un program de instruire în domeniul informării alegătorilor. Evenimentul s-a desfășurat în perioada 12-17 august 2019. Scopul programului de instruire a fost să îmbunătățească cunoștințele bibliotecarilor în domeniul electoral, ca ulterior să instruiască la rândul lor alți bibliotecari și să disemineze informațiile în comunități, având în vedere că bibliotecile interacționează cu toate categoriile de alegători. În urma sesiunilor de informare electorală desfășurate de către bibliotecari (234 per total) au fost informați mai mult de 5000 de alegători.

Instruirea membrilor Consiliilor elevilor, menită să contribuie la formarea elevilor în spiritul valorilor și principiilor democratice. A fost realizată simularea procesului de vot pentru diferite grupuri de tineri, cu scopul de a informa viitorii alegători și tinerii alegători cu procedurile electorale din ziua alegerilor; seminare de educare a elevilor în spiritul democrației. În total CICDE a desfășurat 50 de seminare de instruire pentru membrii Consiliilor elevilor din 50 de instituții de învățământ din diferite localități din 12 raioane din Republica Moldova. Astfel, per total, la cele 50 de seminare au fost prezenți 1124 dintre care 203 băieți și 753 fete. Pe subiectul instruirilor pentru Consiliile elevilor a fost făcut și difuzat un reportaj în cadrul emisiunii „Fii tânăr”⁴, iar în data de 25 septembrie directorul CICDE, Pavel Cabacenco, împreună cu Mihai Rotaru au vorbit despre importanța educației în domeniul electoral, în special a tinerilor, la emisiunea „Dialog matinal” de la Radio Plai⁵. În timpul desfășurării instruirilor au fost realizate două galerii foto și un video⁶. La finalul instruirilor s-au organizat alegeri în Consiliile de elevi, desfășurate în câteva licee simultan, iar cu această ocazie a fost realizat un video⁷ și un articol⁸ care a fost postat pe www.cicde.md.

Jocul intelectual cu tematică electorală – Ce? Unde? Când?, are scopul de a promova activitățile interactive de cunoaștere și învățare, precum și de a cultiva erudiția, cunoștințele din domeniul electoral și al democrației participative, spiritul critic de analiză a diferitor elemente ale procesului electoral. În data de 26 octombrie s-a desfășurat etapa finală a jocului intelectual electoral. Activitatea a presupus competiția între 11 echipe câștigătoare ale jocurilor teritoriale desfășurate în perioada aprilie - mai 2019, formate din 6 jucători fiecare reprezentând instituții preuniversitare din diferite regiuni ale țării. La finalul competiției, patru echipe care au acumulat cele mai multe puncte au concurat în formatul brain-ring. Competiția și caracterul interactiv al activității a captivat atenția tinerilor, implicându-i la maxim în proces. Întrebările au fost predominant din domeniul electoral, atât din practica Republicii Moldova, cât și a altor state. Pe parcursul anului în cadrul jocului intelectual electoral au participat mai mult de 700 de tineri din toată țara. La etapa finală au participat 66 de elevi și 9 profesori, care au avut rolul de însoțitori. Dintre beneficiari 32 au fost băieți (48,4%) și 34 fete (51,6%). Etapa finală a jocului intelectual

⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=Cqgw30FURMg&feature=youtu.be>

⁵ https://www.facebook.com/pg/CICDE/posts/?ref=page_internal

⁶ https://www.youtube.com/watch?v=TQ151rLMvZM&fbclid=IwAR1PXfXxiXjXv4jSOC2HRiEu4kw2rk10ss2fy53TairesxL0aS_URKvRlSqDM

⁷

https://www.youtube.com/watch?v=vUTAPicQvAg&fbclid=IwAR2ngLNBydF0_eGdvF0hIhIAFLdHc5PvZiIekK2OUJwYNms15U_T-vousEO

⁸ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=2071&l=ro>

Ce? Unde? Când? a fost transmisă live pe privesc.eu⁹, la fel a fost realizat un video¹⁰ care a fost postat pe facebook, instagram și YouTube, iar pe pagina www.cicde.md a fost postat un articol¹¹.

Instruirea profesorilor de educație civică și educație pentru societate în domeniul educației electorale, menită să contribuie la transpunerea în practică a cunoștințelor acumulate la instruire în cadrul orelor de educație civică și educație pentru societate. În perioada 15–17 noiembrie 2019, CICDE a organizat instruirii pentru reprezentanții direcțiilor de învățământ raionale și pentru profesorii de educație civică și educație pentru societate cu genericul „Rolul educației electorale în societatea democratică”. Instruirea a fost organizată în parteneriat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Reprezentanții direcțiilor de învățământ au fost invitați de către MECC. La instruire au participat 67 de profesori de educație civică și educație pentru societate, care au participat la eveniment pentru a-și aprofunda cunoștințele în domeniul electoral, a afla noi metode de predare a temelor ce vizează alegerile și rolul cetățeanului în formarea instituțiilor de stat. Pe baza instruirilor a fost făcut un material video¹², iar pe pagina www.cicde.md a fost postat un articol¹³. Un post de televiziune a transmis un reportaj despre seminar¹⁴.

Linia telefonică de informare (Centrul de apel)

În perioada 03 ianuarie – 26 februarie 2019¹⁵, în contextul campaniei de informare a alegătorilor cu privire la organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare și a referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, CICDE, în comun cu CEC, au organizat o Linie telefonică destinată să ofere suport informațional alegătorilor și subiecților implicați în procesul electoral. Zilnic, între 6 și 32 de operatori au răspuns la apeluri și au efectuat apeluri de la/ către registratori/operatori/ funcționari electorali și alegători. Fiecare apel de intrare la care s-a oferit un răspuns de către operatorii Centrului de apel, a fost documentat. În total, în perioada de referință, prin intermediul Liniei de informare, au fost adresate 6495 întrebări. În lunile ianuarie și februarie, pe parcursul activității Centrului de apel, au fost înregistrate în total 8947 apeluri de intrare și 9086 apeluri de ieșire. Diferența dintre numărul de apeluri de intrare și numărul de răspunsuri înregistrate o constituie apelurile efectuate de către solicitanți în orele și zilele în afara programului de activitate al Liniei telefonice sau apelurile nepreluate în cazul fluxului sporit de sunete. În toate cazurile apelurilor nepreluate, operatorii au efectuat apeluri de ieșire către solicitanți și au oferit informația/răspunsul necesar..

Diagrama nr. 1: Activitatea Liniei de informare pe parcursul anului 2019, în cifre

⁹ <https://www.privesc.eu/arhiva/88973/locul-intelectual-cu-tematica-electorala-Ce--Unde--Cand->

¹⁰ https://www.youtube.com/watch?v=GxglXngSESc&fbclid=IwAR3WdV_rCtnIhmuN5DmBxC1_XdRK3IIQdKKMj02SLZK2XEumVjWpWT_Epsro

¹¹ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=2088&l=ro>

¹² https://www.youtube.com/watch?v=p6DvcMaKMIU&fbclid=IwAR1g-HXqzDGlv11rw-T_rVL4SYVcZVtUgTvDbxC1e5ZGhZHYRN2gxIk2CYc

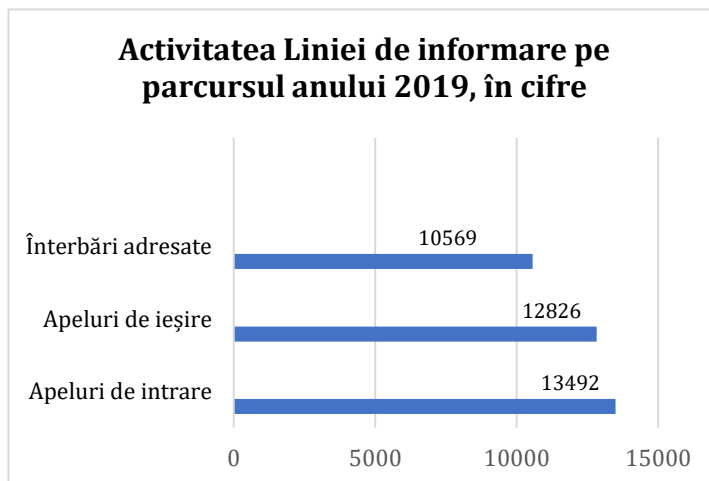
¹³ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=2097&l=ro>

¹⁴ <https://protv.md/actualitate/ingrijorati-de-faptul-ca-tinerii-nu-prea-ajung-pe-la-sectiile-de-votare-la-alegeri-reprezentantii-cec-si-ai-unui-centru-de-instruire-electorala-i-au-invitat-pe-profesori-la-o-lectie---2510120.html?fbclid=IwAR1bLZaklr4cUKzLyL4wgcgSY36DWnMtf3r7LVhzuPaRbn3f0a6xRggnNZE>

¹⁵ Centrul de Apel a funcționat timp de 41 de zile, în perioada 03 ianuarie – 26 februarie 2019, fără program în zilele de sâmbătă și duminică, cu excepția zilelor de 23 și 24 februarie 2019, în care activitatea s-a desfășurat 24/24 ore.

Între 28.08.2019 și 05.11.2019 linia de informare a alegătorilor a activat pentru alegerile parlamentare noi din 20 octombrie 2019 și alegerile locale generale – turul I, 20 octombrie 2019 și turul II, 3 noiembrie 2019. Zilnic între 4 și 32 operatori au răspuns la apeluri și au efectuat apeluri de la/ către registratori/ operatori/ funcționari electorali/ concurenți electorali și alegători. Fiecare apel de intrare la care s-a oferit un răspuns de către operatorii Centrului de apel a fost documentat. În total, în perioada de referință, prin intermediul Liniei de informare, au fost adresate 4074 întrebări. Astfel, pe parcursul activității Liniei de informare, au fost înregistrate în total 4545 apeluri de intrare și 3740 apeluri de ieșire.

Per total la alegerile parlamentare și la referendumul republican consultativ, precum și la alegerile locale generale și alegerile parlamentare noi operatorii Liniei de informare a alegătorilor au răspuns la 10569 de întrebări ce țin de procesul de votare, organizarea și desfășurarea alegerilor. Diagrama nr. 1 prezintă informația totalizată asupra activității Liniei de informare pe parcursul anului 2019.

Obiectiv B: Dezvoltarea și menținerea relațiilor cu funcționarii electorali, funcționarii administrației publice locale, formatorii și partenerii

Activități:

1. Elaborarea planului de comunicare care să vizeze în mod special funcționarii electorali, funcționarii administrației publice locale, formatorii și partenerii.
2. Participarea la activitățile organizate de CEC cu participarea sau pentru funcționarii electorali, funcționarii administrației publice locale și partenerii.

Planul anual de comunicare pentru anul 2019 a vizat funcționarii electorali, administrația publică locală, formatorii și partenerii de dezvoltare. Pe parcursul anului, CICDE a organizat împreună cu CEC sau a participat în calitate de invitat la evenimente organizate de CEC:

- Vizitele la CEC/CICDE a tinerilor din diferite instituții de învățământ
- Expoziții publice (Ziua Europei etc.)
- Seminare pentru secretarii APL, registratori, funcționari electorali
- Ședintele de planificare și de lucru cu partenerii internaționali
- Instruirii și alte evenimente de educație civică electorală

Obiectiv C: Sporirea informării mass-media cu privire la democrația participativă, dezvoltarea unei relații durabile cu mass-media și sporirea informării privind activitățile CICDE

Activitate:

Dezvoltarea relațiilor și menținerea unor contacte sistematice cu scopul de a spori informarea mass-media privind democrația participativă și alegerile, precum și despre rolul CICDE.

Pentru menținerea relațiilor cu jurnaliști și a ridica nivelul de cunoaștere a domeniului și realităților electorale, CICDE și CEC au organizat în perioada 23-25 august 2019 un training de weekend pentru jurnaliști la care au participat reprezentanți ai peste 20 de instituții media din țară. În cadrul trainingului jurnaliștii au discutat cu experți naționali și internaționali în domeniul electoral. Printre aceștia a fost și ex-președintele autorității electorale centrale din Letonia, Arnis Cimdars, care a vorbit despre experiența țării sale în ceea ce privește manipularea și falsurile în mass-media în perioada electorală, iar experta în comunicare politică, Carmen Mușat, a relatat despre tacticile și tehnicile de manipulare a presei folosite de politicieni în campaniile electorale, bazându-se pe experiența României. Experții naționali au oferit informații referitoare la ciclul electoral și sistemul organelor de management electoral.

Directorul CICDE a participat la un off-line cu jurnaliștii (23 august 2019), la care au fost discutate aspectele tehnice de organizare și desfășurare ale alegerilor, modalitatea de colaborare cu jurnaliștii și alte aspecte importante pentru informarea corectă a alegătorilor.

Obiectiv D: Fortificarea funcției de comunicare a CICDE și îmbunătățirea identității brandului

Activități:

1. Consolidarea și îmbunătățirea utilizării rețelelor de socializare și a conținutului web-site-urilor în trei limbi.
2. Dezvoltarea elementelor de identitate a instituției (elaborarea simbolurilor grafice pentru cursurile de instruire și programele de informare).

Conform datelor înregistrate de Google Analytics, numărul de vizitatori ai site-ului www.cicde.md a crescut cu 72%, de la 24 371 în 2018 la 41 871 în 2019.

Pagina de Facebook a CICDE de la 3250 aprecieri a ajuns la numărul de 3800 aprecieri, ceea ce presupune o creștere cu 17% a auditoriului vizitatorilor paginii în comparație cu anul trecut, dar nu depășește obiectivul de 20%. Informația plasată pe site-ul CICDE parțial este tradusă în limbile rusă și engleză.

În anul 2019 a fost elaborată și lansată prima mascotă CICDE – ariciul ARCI (ARiciul CiCde), care este și eroul benzilor desenate electorale CICDE („Arci la secția de votare”). Mascota Arci a fost realizată nu doar grafic, dar și în formă de jucărie de pluș, fiind distribuită împreună cu benzile desenate la evenimente de educație civică, vizite de studiu și alte activități CICDE. Mascota Arci a devenit și comentator al știrilor CICDE pe pagina Facebook și un simbol al centrului care are succes în țară și peste hotare.

SCOP 4: Atragerea și menținerea unei echipe profesioniste

Obiectiv A: Consolidarea capacității instituționale a CICDE

Activități:

1. Elaborarea planului anual de perfecționare profesională a personalului.
2. Efectuarea activităților de perfecționare profesională a personalului.

În conformitate cu planul de dezvoltare profesională pentru anul 2019, elaborat de echipa CICDE, personalul de bază al centrului a frecventat instruiți specializate, a participat la conferințe și simpozioane în domeniul electoral, a făcut parte din misiuni de observare a alegerilor și vizite de studiu în alte țări. Planul de dezvoltare profesională a fost ajustat la realitățile electorale din anul 2019.

Angajații CICDE au participat la următoarele instruiți, evenimente și activități:

- Ediția a XVII-a a Simpozionului internațional în domeniul electoral și Ceremonia de oferire a premiilor în domeniul electoral, 27-31 ianuarie 2019, Accra, Republica Ghana
- Cel de-al 7-lea seminar privind participarea electorală și educația pentru democrație, 07 mai 2019, Sinaia, România
- Observarea alegerilor prezidențiale, 21 mai 2019, Nur-Sultan, Republica Kazahstan
- Cea de-a 28-a ediție a conferinței anuale a ACEEEO, 24-27 septembrie 2019, Ljubljana, Republica Slovenia
- Conferința internațională „Nu există Democrație fără Responsabilitate” organizată cu prilejul Zilei Internaționale a Democrației, 17-18 septembrie 2019, Bruxelles, Belgia
- Conferința Internațională „Instituția Electorală ca mecanism de legitimare a puterii publice”, 16-19 octombrie 2019, Minsk, Republica Belarus
- Vizita de studiu la Centrul de instruire în domeniul electoral IFES/CEC Ucraina, 15-18 decembrie 2019, Kiev, Ucraina

Instruiți tematice:

- Instruirea „ Protecția datelor cu caracter personal”, 23 octombrie 2019 (4 persoane)
- Instruirea „Achiziții publice”, 28 februarie 2019 (o persoană)
- Cursuri de limbă engleză (începători, pre-intermediar, intermediar), 7 luni (5 persoane)
- Conferința „Legislația muncii, ediția VI”, 17 mai 2019 (o persoană)
- Instruirea „Working in ArcGIS online”, 3 luni (5 persoane)

Obiectiv B: Formarea unei rețele stabile de formatori calificați

Activități:

1. Elaborarea planului de dezvoltare profesională pentru formatori.
2. Implementarea programului de acreditare a formatorilor.
3. Fortificarea și lărgirea echipei de formatori profesioniști.

În perioada 08 – 24 august 2019, CICDE a desfășurat un seminar de formare a formatorilor în domeniul electoral. Participanții prezenți la instruire au activat în calitate de formatori în cadrul alegerilor locale generale și parlamentare noi din 20 octombrie 2019.

Participanții au fost familiarizați cu procesul electoral, cu ciclul electoral în întregime, cu activitatea CICDE. Viitorii formatori au luat cunoștință de modalitățile de comunicare și prezentare care trebuie să le însușească pentru a putea facilita seminare de instruire organizate și desfășurate de CICDE. Seminarul de formare de formatori a fost bazat pe metodologia de acreditare a formatorilor elaborată în cadrul proiectului „Consolidarea Capacităților CEC/CICDE”, finanțat de Consiliul Europei în 2018.

Obiectiv C: Îmbunătățirea stabilității financiare prin colectarea de fonduri și autofinanțare

Activități:

1. Elaborarea unui program pentru colectarea de fonduri.
2. Elaborarea unei politici de autofinanțare.

Colectarea fondurilor suplimentare pentru CICDE a fost limitată de necesitatea instruirilor intense și implementării activităților de educație electorală și informare a alegătorilor pentru alegerile parlamentare și alegerile locale generale din 2019. CICDE a continuat negocierile cu reprezentanții Consiliului Europei în privința acordării finanțării suplimentare prin depunerea cererii de finanțare a proiectului de instruire la distanță. Politica de autofinanțare a CICDE a fost larg discutată în cadrul CICDE, la evenimentele comune cu conducerea CEC și cu participarea societății civile. Propunerile de autofinanțare au fost incluse în planul strategic CICDE pentru anii 2020-2023 elaborat în perioada septembrie-decembrie 2019.

Obiectiv D: Consolidarea poziției CICDE la nivel național, regional și internațional

Activități:

1. Elaborarea planului anual de participare la conferințe, alte evenimente și misiuni de observatori la nivel național și internațional.
2. Elaborarea planului anual pentru organizarea conferințelor/evenimentelor naționale/internaționale găzduite de CICDE în parteneriat cu CEC.

În conformitate cu planul de participare la conferințe și alte evenimente, reprezentanții CICDE au prezentat rezultatele activității centrului la:

- Ediția a XVII-a a Simpozionului internațional în domeniul electoral și Ceremonia de oferire a premiilor în domeniul electoral, 27-31 ianuarie 2019, Accra, Republica Ghana
- Cel de-al 7-lea seminar privind participarea electorală și educația pentru democrație, 07 mai 2019, Sinaia, România
- Observarea alegerilor prezidențiale, 21 mai 2019, Nur-Sultan, Republica Kazahstan
- Cea de-a 28-a ediție a conferinței anuale a ACEEEO, 24-27 septembrie 2019, Ljubljana, Republica Slovenia
- Conferința internațională „Nu există Democrație fără Responsabilitate” organizată cu prilejul Zilei Internaționale a Democrației., 17-18 septembrie 2019, Bruxelles, Belgia
- Conferința Internațională „Instituția Electorală ca mecanism de legitimare a puterii publice”, 16-19 octombrie 2019, Minsk, Republica Belarus
- Vizita de studiu la Centrul de instruire în domeniul electoral IFES/CEC Ucraina, 15-18 decembrie 2019, Kiev, Ucraina

SCOP 5: Planificarea și managementul intern

Obiectiv A: Realizarea managementului financiar

Activități:

1. Realizarea procesului de raportare financiară, asigurând organizarea evidenței contabile, întocmirea rapoartelor financiare și prezentarea lor organelor de resort (CEC, Ministerul Finanțelor, Inspectoratul Fiscal, CTAS, CNAS, Biroul Național de Statistică).
2. Elaborarea devizului de venituri și cheltuieli al CICDE pentru anul 2020, conform normativelor și cerințelor actelor legislative în vigoare.
3. Monitorizarea executării bugetului CICDE.
4. Pregătirea documentației necesare desfășurării procedurilor legale de achiziții publice pentru bunuri și servicii.
5. Asigurarea încheierii și înregistrării contractelor de achiziții publice.
6. Întocmirea proceselor-verbale ale ședințelor grupului de lucru pentru achiziții publice și a dărilor de seamă cu privire la desfășurarea procesului de achiziție.
7. Întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice, în conformitate cu Regulamentul cu privire la întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice.

Bugetul CICDE pentru anul 2019 a constituit 12 418 780 lei (alocații din bugetul de stat și alocații din surse externe de finanțare), suma fiind cu 5 754 486 lei mai mult decât în anul 2018.

Cheltuieli pentru activitatea 00408 „Activitatea de bază”

Structura cheltuielilor aprobate și executate pentru activitatea „Activitatea de bază”, conform clasificății bugetare se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificății bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2019	Cheltuieli executate 2019	Surse neutilizate și % executării
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	495980,00	490638,19	14035,55
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	108485,00	100029,64	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajatori pe teritoriul țării	22455,00	22216,62	
Total cheltuieli de personal	626920,00	612884,45	97,76%
Servicii informaționale	282900,00	189843,94	256010,28
Servicii de telecomunicații	19700,00	19152,77	
Servicii de transport	56500,00	53587,65	
Servicii de reparații curente	44000,00	43953,82	
Formare profesională	132300,00	123889,00	
Deplasări de serviciu peste hotare	145900,00	143984,83	
Servicii de pază	1300,00	1200,00	
Servicii bancare	3000,00	3000,00	
Servicii poștale și distribuie a drepturilor sociale	1000,00	-	

Servicii neatribuite altor alineate	567000,00	419068,85	
Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă	1000,00	908,86	
Total cheltuieli pentru servicii	1254600,00	998589,72	79,59%
Procurarea mașinilor și utilajelor	6000,00	5350,00	15435,33
Procurarea uneltelor și sculelor, inventarului de producere și gospodăresc	37000,00	31840,00	
Procurarea activelor nemateriale	51400,00	41774,67	
Total mijloace fixe	94400,00	78964,67	83,65%
Procurarea combustibilului, carburanților și lubrifianților	5000,00	5000,00	28668,75
Procurarea pieselor de schimb	10000,00	5146,57	
Procurarea produselor alimentare	8000,00	8000,00	
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	65600,00	65419,18	
Procurarea altor materiale	58900,00	35265,50	
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	147500,00	118831,25	80,56%
TOTAL	2123420,00	1809270,09	85,20%

Din totalul cheltuielilor curente destinate întreținerii Centrului de Instruire în Domeniul Electoral, 33,9% constituie cheltuieli pentru retribuirea muncii personalului, achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator. Astfel, suma de **490638,19** lei a fost destinată retribuirii muncii, suma de **100029,64** lei achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și suma de **22216,62** lei achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Executarea la acest capitol este în proporție de 97,8%.

Cuantumul cheltuielilor pentru servicii este de **998589,72** lei, ceea ce constituie 55,2% din totalul cheltuielilor executate la capitolul „Cheltuieli curente”. La această categorie, cheltuielile pentru serviciile informaționale au constituit 189843,94 lei, ceea ce include plățile pentru servicii de telefonie și internet, servicii de deservire tehnică și mentenanță a tehnicii, servicii de certificare a cheilor publice pentru semnătura electronică, servicii de mentenanță a modulului „Darea de Seamă”, instalarea, administrarea, configurarea nomenclatoarelor și mentenanța SI 1C. La categoria „Servicii de transport”, în suma de 53587,65 lei sunt reflectate cheltuielile aferente asigurării și testării auto, precum și taxa pentru folosirea drumurilor pentru automobilul deținut de CICDE.

La linia bugetară „Servicii de reparații curente”, suma de 43953,82 lei include costurile pentru servicii de reparații auto și imprimantelor, precum și servicii de reparație curentă a garajului.

Pentru deplasări de serviciu peste hotare, suma de 143984,83 lei include achitarea diurnei și procurarea biletelor avia.

La rubrica „Servicii neatribuite altor alineate”, suma de 419068,85 lei include costul serviciilor de curățenie, de traducere (RO-ENG/ENG-RO, RO-RU/RU-RO), de instruire și coordonare în cadrul seminarelor de instruire, precum și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator aferente acestor contracte.

Pentru procurarea stocurilor de materiale circulante, pe parcursul anului au fost cheltuite mijloace bănești în sumă de 35265,50 lei. În această categorie se reflectă inclusiv cheltuielile pentru procurarea combustibilului în suma de 5000,00 lei. Mijloacele bănești transferate pentru

achiziționarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou în anul 2019 au fost în mărime de 65419,18 lei.

Cheltuieli pentru activitatea 00062 „Alegeri parlamentare și referendum republican consultativ” 24.02.2019

Structura cheltuielilor aprobate și executate pentru organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare, conform clasificăției bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate și preconizate 2019	Cheltuieli executate 2019	% executării	Surse neutilizate
Servicii informaționale	1332800,00	1188699,77	89,2%	
Servicii de locațiune	13200,00	-	-	
Servicii de transport	203400,00	145822,53	71,7%	
Servicii bancare	500,00	452,34	90,5%	
Servicii neatribuite altor alineate	1165280,00	786955,82	67,5%	
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	145000,00	145000,00	100%	
Total cheltuieli pentru servicii	2860180,00	2266930,46	79,25%	593249,54
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	1700,00	1094,40	64,4%	
Procurarea altor materiale	669400,00	665850,20	99,47%	
Total stocuri de materiale circulante	671100,00	666944,60	99,38%	4155,40
TOTAL	3531280,00	2933875,06	83,08%	597404,94

Din totalul cheltuielilor pentru servicii, cea mai mare pondere o constituie serviciile informaționale în mărime de 1188699,77 și serviciile neatribuite altor alineate în mărime de 786955,82 lei, ce reflectă plăți pentru servicii de instruire și coordonare în cadrul seminarelor de instruire, ceea ce include și plata pentru contribuțiile de asigurări de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator.

Suma de 665850,20 lei include: costul produselor tipografice destinate organizării seminarelor de instruire.

Cheltuieli pentru activitatea 00063 „Alegeri în autoritățile publice locale”

Structura cheltuielilor aprobate și executate pentru organizarea și desfășurarea alegerilor locale și parlamentare noi, care au fost pe data 20.10.2019, conform clasificăției bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate și preconizate 2019	Cheltuieli executate 2019	% executării	Surse neutilizate
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	165600,00	146636,65	88,54%	
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	38000,00	31904,82	83,96%	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajatori pe teritoriul țării	7500,00	6242,26	83,23%	

Total cheltuieli de personal	211100,00	184783,73	87,53%	26316,27
Servicii informaționale	983599,29	860353,60	87,50%	
Servicii de telecomunicații	2500,71	2500,71	100%	
Servicii de locațiune	93600,00	26760,00	28,58%	
Servicii de transport	238000,00	220870,80	92,80%	
Servicii bancare	1900,00	460,93	24,26%	
Servicii neatribuite altor alineate	2219780,00	1263980,55	56,94%	
Total cheltuieli pentru servicii	3539380,00	2374926,59	67,10%	1164453,41
Procurarea combustibilului, carburanților și lubrifianților	2600,00	-		
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	18900,00	18875,61	99,87%	
Procurarea altor materiale	1058800,00	425086,60	40,14%	
Total stocuri de materiale circulante	1080300,00	443962,21	41,10%	636337,79
TOTAL	4830780,00	3003672,53	62,18%	1827107,47

Din totalul cheltuielilor de personal, 146636,65 lei au fost destinați achitării orelor lucrate peste durata normală a timpului de muncă și remunerării muncii în zilele de repaus. Contribuțiile achitate de angajator aferente acestor plăți constituie 38147,08 lei.

Din totalul cheltuielilor pentru servicii, cea mai mare pondere o constituie serviciile informaționale în sumă de 860353,60 lei (servicii de organizare a campaniei de informare – Linia telefonică de informare a alegătorilor). Rubrica „Serviciile neatribuite altor alineate” în mărime de 1263980,55 lei reflectă plăți pentru servicii de instruire și coordonare în cadrul seminarelor de instruire, ceea ce include și plata pentru contribuțiile de asigurări de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator.

Cheltuielile CICDE, la activitatea 70203 „Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri incluzive și transparente”

Structura cheltuielilor aprobate și executate în vederea implementării activităților în cadrul proiectului menționat, conform clasificăției bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2019	Cheltuieli executate 2019	Surse neutilizate și % executării
Servicii informaționale	19800,00	19800,00	2,90
Servicii de locațiune	27000,00	27000,00	
Servicii de transport	47500,00	47500,00	
Servicii neatribuite altor alineate	109800,00	109800,00	
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	422827,00	422824,10	
Total cheltuieli pentru servicii	626927,00	626924,10	99,99%
Procurarea produselor alimentare	27473,00	27473,00	
Procurarea accesoriilor de pat, îmbrăcăminte (procurarea materialelor promoționale)	14400,00	14400,00	
Procurarea altor materiale	138000,00	138000,00	
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	179873,00	179873,00	100%
TOTAL	806800,00	806797,10	2,90

Cheltuielile CICDE, la activitatea 70225 „Finanțarea politica cu integritate”.

Structura cheltuielilor aprobate și executate în vederea implementării activităților în cadrul proiectului menționat, conform clasificății bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificății bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2019	Cheltuieli executate 2019	Surse neutilizate și % executării
Servicii informaționale	78600,00		1022650,00
Servicii de locațiune	49000,00		
Deplasări de serviciu peste hotare	198400,00		
Servicii neatribuite altor alineate	522600,00		
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	348600,00	174550,00	
Total cheltuieli pentru servicii	1197200,00	174550,00	14,58%
Procurarea mașinilor și utilajelor	75200,00	36956,80	95893,20
Procurarea uneltelor și sculelor, inventarului de producere și gospodăresc	75900,00	18250,00	
Total mijloace fixe	151100,00	55206,80	36,54%
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	26300,00		77800,00
Procurarea altor materiale	51500,00		
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	77800,00		
TOTAL	1426100,00	229756,80	1196343,20

Achizițiile publice de bunuri și servicii din resursele financiare ale CICDE au fost realizate în conformitate cu planul de achiziții, aprobat de directorul CICDE în data de 02 ianuarie 2019 și modificat ulterior pe 11 iulie 2019, odată cu intrarea surselor financiare suplimentare în bugetul instituției pentru desfășurarea alegerilor locale și parlamentare noi din 20 octombrie 2019, dar și a alocațiilor financiare în cadrul proiectelor finanțate din surse externe.

Ultima modificare în planul achizițiilor pentru anul 2019 a fost efectuată în luna septembrie, odată cu intrarea surselor financiare în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri incluzive și transparente”.

Majoritatea achizițiilor publice realizate au fost de valoare mică, în baza prevederilor Regulamentului cu privire la achizițiile publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 665 din 27.05.2017.

Patru proceduri de achiziții publice au fost organizate prin metoda Licității deschise, iar două proceduri prin metoda Cererii ofertelor de prețuri (COP). Din aceste proceduri, o procedură COP și două proceduri de achiziții publice prin metoda licitație deschise au fost organizate în temeiul art. 5 lit. r) din Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice (excepție de la aplicarea prevederilor legii menționate).

Din procedurile expuse mai sus, două prin metoda licitației deschise și una prin metoda cererii ofertelor de prețuri au fost inițiate în noiembrie 2018, dar finalizate în ianuarie 2019, pe motiv că bugetul pentru organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare a fost repartizat în doi ani consecutivi (I - decembrie 2018, II - ianuarie 2019).

Pe parcursul anului 2019, au fost încheiate 400 de contracte privind achiziționarea bunurilor și serviciilor atât cu persoane juridice, cât și cu persoane fizice. Contractele încheiate au fost înregistrate la Trezoreria de Stat în termenul prevăzut de lege.

Pentru trei proceduri de achiziții publice au fost întocmite procese-verbale ale ședințelor grupului de lucru, precum și darea de seamă privind desfășurarea procedurii, care a fost transmisă Agenției Achiziții Publice.

În cazul procedurilor de achiziții publice exceptate de la prevederile Legii privind achizițiile publice, au fost întocmite procese-verbale ale ședințelor grupului de lucru (decizie de atribuire a contractelor de achiziții publice și darea de seama de atribuire a contractelor de achiziție publică). Conform art. 5 alin. (2) din Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, modificată prin Legea nr. 169 din 26.07.2018 (Monitorul Oficial nr. 321-332/527 din 24.08.2018), tabelul cu contractele încheiate a fost transmis Agenției Achiziții Publice prin e-mail la data de 20.09.2019.

Pentru cele șase proceduri descrise mai sus a fost întocmit dosarul achiziției publice, care conține toate documentele elaborate de CICDE pe parcursul desfășurării procedurilor de achiziții publice.

Cele trei proceduri inițiate în noiembrie 2018 au fost desfășurate conform noilor modificări aduse Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice prin Legea nr. 169 din 26.07.2018 (Monitorul Oficial nr. 321-332/527 din 24.08.2018) și anume prin sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice (MTender)”, platforma achiziții.md.

Obiectiv B: Întocmirea rapoartelor și planurilor de activitate ale CICDE

Activități:

1. Elaborarea și aprobarea planului anual de acțiuni al CICDE pentru anul 2019 în conformitate cu planul strategic al CICDE pentru perioada 2016-2019.
2. Elaborarea planului strategic al CICDE pentru anii 2020 – 2023 în conformitate cu planul strategic al CEC pentru perioada similară.
3. Elaborarea raportului anual asupra activității CICDE pentru anul 2019 în conformitate cu planul strategic al CICDE pentru anii 2016-2019.

În perioada septembrie - decembrie 2019, CICDE a elaborat cel de-al doilea plan strategic. Procesul de planificare strategică pentru anii 2020 – 2023 a început în mijlocul lunii septembrie 2019 și a fost realizat conform unei metodologii inovative URSO elaborate de către Direcția pentru Asistență Electorală (DG DEMOCRACY) a Consiliului Europei în colaborare cu Institutul de Sociologie Internațională din Gorizia (ISIG).

Planul strategic este construit pe trei elemente cheie:

- Servicii moderne și calitative
- Consolidare instituțională și funcțională
- Comunicare organizațională.

Acești piloni strategici vor fi fortificați în paralel, pentru a conferi construcției CICDE durabilitate, sustenabilitate și o bază solidă pentru implementarea celor mai ambițioase planuri.